JUVENÁLIA X

PROGRAM- ÉS ABSZTRAKTFÜZET

2023. május 12.

Eötvös Collegium, Nagyklub
1118 Budapest, Ménesi út 11–13.

PROGRAM

8.45–9.00 Megnyitó – Laczkó Krisztina

Irodalom- és kultúratudomány szekció
Szekcióelnök: Murzsa Tímea

9.00–9.30 **Kőhegyi András**: Haszontalan utánzók vagy a jövő provokálói? Horváth János irodalomkoncepciójának megjelenése a *Négy kötet novella*, *A Nyugat magyartalanságairól* és *Ignotus felolvasása a Nyugat magyartalanságairól* című írásokban

9.30–10.00 **Rózsás Ráhel Írisz**: Tükör által homályosan. Tükörhelyzetek és a tükör mint a szubjektum felbomlásának jelképe Cholnoky László műveiben

10.00–10.30 **Hünlich Emma**: Hatalom gyermeki nézőpontból. A rendszerkritika lehetőségfeltételei Bajor Andor *Gyermeki ájtatosság* című novellaciklusában

10.30–11.00 **Sebestyén Kristóf**: A beatnyelv lehetséges változatai Jack Kerouac *Úton* című regényének magyar fordításaiban és Tolnai Ottó *Rovarház* című művében

11.00–11.15 Kávészünet

11.15–11.45 **Székely Tímea**: A diktatórikus rendszer(ek) hatása az irodalomkritikára és -történetre Tennessee Williams *A vágy villamosa* című darabján keresztül vizsgálva

11.45–12.15 **Balázs Bálint Tibor**: Siratatlan sírok és madarak vijjogása. Motívumbeli párhuzamok Sophoklés *Antigoné* és Wajdi Mouawad *Futótűz* című drámájában.

Nyelvtudomány szekció
Szekcióelnök: Palágyi László

12.15–12.45 **Szesztay Ajnácska**: Identitáskonstrukció a cserkész közösségekben

12.45–13.15 **Helmrich Márton Tamás**: A MIP-től a MetaID-ig. Metaforaazonosító módszerek összehasonlítása politikai szövegek vizsgálatának tükrében

ABSZTRAKTFÜZET

Kőhegyi András

ELTE BTK, magyar alapszak

Haszontalan utánzók vagy a jövő provokálói?

Horváth János irodalomkoncepciójának megjelenése a *Négy kötet novella*, *A Nyugat magyartalanságairól* és *Ignotus felolvasása a Nyugat magyartalanságairól* című írásokban

Horváth János irodalomtörténész és kritikus a múlt század elején a *Nyugat* szerzőinek újító irodalmi törekvéseiről zajló viták egyik fontos szereplője volt, akit a *Nyugat* szerzői körét bíráló konzervatív irodalomkritikusok közé sorol az irodalomtörténetírás. Munkásságának jelentőségét az adja, hogy Horváth, bár az esetek nagy többségében negatív véleményének adott hangot, mégis több nyugatos szerző – különösen Ady Endre – műveit részletesen elemezte.

A kutatásom során megvizsgált három írás központi témája a nyugatos írók Horváth által keresettnek nevezett nyelvhasználatának bírálata és a „magyartalan" írói nyelv eszközrendszerének áttekintése. Előadásomban arra kívánok rámutatni, hogy Horváth három, 1911–1912-ben publikált szövegéből – jóllehet a szerző elsődleges célja a *Nyugat* egyes íróinak bírálata volt – a kritikus irodalomfelfogása is kiolvasható. Az előadás során Balázs Eszter a korszak irodalmi és irodalompolitikai vitáit feldolgozó művére támaszkodva vázolom fel az írások történeti kontextusát, és azt a pozíciót, ahonnét az írások szerzője megszólal, majd a kritikai diskurzuselemzés módszertanának segítségével vizsgálom meg Horváth János három szövegét, rekonstruálva a szövegek közvetlenül hozzá nem férhető, szubjektív tartalmát. Az elemzés eredményeit értelmezve mindenekelőtt a három írás egyik közös kulcsfogalmának tekinthető magyartalanság lehetséges jelentéseinek feltérképezésére fókuszálok.

Horváth János irodalomfelfogásának leírásához Northrop Frye *The Critical Path: An essay on the Social Context of Literary Criticism* című tanulmányát veszem alapul, Frye érdekeltségmítosz-szabadságmítosz fogalompárjának mentén kísérlem meg bemutatni Horváth irodalomkoncepcióját.

Rózsás Ráhel Írisz

ELTE BTK, magyar alapszak

Tükör által homályosan

Tükörhelyzetek és a tükör mint a szubjektum felbomlásának jelképe Cholnoky László műveiben

„Tükrökkel csinálják. Klisé, persze, de így van" – írta Neil Gaiman, és igaz ez Cholnoky Lászlóra is, kinek számos művében játszik központi szerepet a tükörmotívum. Találhatunk tükörhelyzeteket többek között a *Bertalan éjszakája* és a *Prikk mennyei útja* című novellákban is, mely szövegek szoros olvasása adja kutatásom alapját.

Cholnoky László műveinek irodalomtörténeti megítélése közel sem egységes. Habár kortársai elismerően nyilatkoztak írásairól, megmaradtak a cselekmény-összefoglalók szintjén, továbbá főként a szerző öngyilkossága kapcsán kerültek előtérbe művei az irodalmi nyilvánosságban. A kortárs kritika az író alkati leírásával regényhőseinek nagy részét is jellemezni kívánta, az író és szereplőinek összemosása pedig a későbbi értelmezésekre is erősen rányomta bélyegét. A huszadik század közepétől egyre gyakoribbá válnak a nyelvi horizontra is kitérő értelmezések, amelyek a megbomlott elme narratív szerepét kutatják. Az író műveinek recepciója máig kétfelé ágazik: az életrajz bevonásával dolgozó ismertetők és a nyelvi horizont szintjén maradó interpretációk mind-mind megtalálhatók Cholnoky mai recepciójában.

Elemzésem középpontjába elsősorban magukat a szövegeket helyezem, azonban a tükröződési eljárásokat vizsgálva röviden kitérek a szerző tükörhelyzetként értelmezhető „publikálási praxisára" is: tudniillik ennek az elsőre önplagizálásnak tűnő írói játéknak köszönhetően nem csupán az egyes írásokban találunk tükörhelyzeteket, hanem maguk a novellák is részben egymást tükrözik. Az újra és újra felhasznált szövegrészek mellett gyakran találunk motivikus ismétlődéseket a különböző művekben: ebbe a csoportba tartozik a tükörmotívum is, amely a szubjektum felbomlásának és az öngyilkossághoz vezető útnak a jelképeként funkcionál a *Bertalan éjszakája* és a *Prikk mennyei útja* című írásokban. Előadásom során kísérletet teszek annak feltárására, hogy a megbomlott elme, a széttörött szubjektum miként válik központi szövegszervező elemmé a tükörmotívum által; és a tükörhelyzetek miként mossák el a határokat az egyes szereplők eltérő személyiségei, valamint a különböző művek között; továbbá, hogy a tükörmotívum fentebb említett aspektusai – a művek közötti átfedések, valamint a tükör szövegbeli megjelenési formái, amelyek különféle módokon kapcsolódnak a szubjektum fragmentáltságához – miként fonódnak össze a művek értelmezése során.

Hünlich Emma

ELTE BTK, magyar alapszak

Hatalom gyermeki nézőpontból

A rendszerkritika lehetőségfeltételei Bajor Andor *Gyermeki ájtatosság*[1] című novellaciklusában

Bajor Andor, a határon túli magyar irodalom lírikus-szatirikus hangvételű alkotója a Ceaușescu-korszak alatt adta ki főbb műveit – köztük a *Gyermeki ájtatosság* című ciklust tartalmazó, 1967-ben megjelent *Főúr, írja a többihez!* című kötetét is. Bajor novellaciklusában gyermeki szemszögből láttat olyan hétköznapi szituációkat, melyek során a főszereplő nézeteltérésbe kerül a hatalom képviselőivel. A kötet recepciótörténete során – különösen a rendszerváltás előtt – az értelmezők a szövegek interpretációja során a felnőtt és a gyermeki világ között húzódó ellentéteket és a gyermekkorba való nosztalgikus visszavágyódás érzését problematizálták. Később azonban megjelentek olyan, Bajor egész életművére vonatkozó írások, amelyek művei kritikai hangvételét hangsúlyozták.

Előadásomban ezt a kérdéskört Bajor egy konkrét szövegcsoportján kívánom vizsgálni, felmutatva a szövegek és azok narrációja adta lehetőségeket a hatalom mechanizmusainak és az alávetett által tanúsított magatartásformák bemutatására. A szövegek interpretációjával párhuzamosan a korszak – a kötet megjelenését is befolyásoló – sajátosságait is felvillantom többek között Norman Manea *Bohócokról. A diktátor és a művész* című műve alapján a cenzúra, a kimondhatóság és kimondhatatlanság, valamint az írói szerepvállalás fontosságának szempontjából.

Előadásomban a szövegek szoros olvasása útján arra kívánok kitérni, hogy az adott szövegcsoportban miképpen jeleníti meg a szerző a hatalmat, ki képviseli azt, és hogy milyen módon viszonyul hozzá az alávetett. Ha a ciklust nem a gyermeki és a felnőtt világ közötti különbségek, hanem az alávetettek és a hatalmi pozícióban lévők világa között fennálló viszonyok, ellentétek szempontjából vizsgáljuk, akkor tömegével találunk olyan mondatokat, melyek erős kritikai töltettel rendelkeznek. Ezt a kritikai élt tompítja a gyermeki látószög naivitása mellett – mely Vári Attila szerint egyfajta védőhálóként funkcionál a Bajor-szövegek narrációjában a cenzúra elől – a szövegek megszerkesztettsége, a metatartalmak szövegbe való mély beágyazottsága, valamint azok metaforákként, allegóriaként történő megjelenítése. Kutatásom célja így történeti-társadalmi kontextusban láttatni Bajor Andor életművét, és ennek tükrében felmutatni azokat a megoldásokat a narrációban, amelyeknek köszönhetően a cenzúra korában is megfogalmazhatott rendszerkritikus gondolatokat.

---

[1] *Főúr, írja a többihez. Bajor Andor emlékezete*, szerk. BAJOR Ella – DÁVID Gyula, Polis Könyvkiadó, Kolozsvár, 2017.

Kivonat a bibliográfiából

Philippe ARIÉS, *Gyermek, család, halál*, ford. CSÁKÓ Mihály – SZAPOR Judit, Gondolat Kiadó, Budapest, 1987.

FÖLDES László, *Kiűzetés a paradicsomból (Bajor Andor mélabús humoráról), 1969.* = UŐ., *Elvek és viták. Tanulmányok, kritikák*, Kriterion, Bukarest, 1983.

Norman MANEA, *Bohócokról. A diktátor és a művész*, ford. JÁVORSZKY Mária, Európa Könyvkiadó, Budapest, 2003.

VÁRI Attila, *A becsapott cenzor*, Könyvvilág, 1991/4.

Sebestyén Kristóf

ELTE BTK, magyar alapszak

A beatnyelv lehetséges változatai Jack Kerouac *Úton* c.ímű regényének magyar fordításaiban és Tolnai Ottó *Rovarház* című művében

A többek között Jack Kerouac által is képviselt beatmozgalom az ötvenes években indult útjára. Formabontó, jazz-zenét és a lélegzetvételt imitáló nyelvezete és őszinte hangvételű spontán prózája az USÁ-n kívüli országokban is kivívta a maga kultikus rangját. De mi a helyzet Magyarországon? Hogyan képes a kádárista rendszer a nonkonformista, minden ellen lázadó beatnik ember eszméihez és műveihez viszonyulni? Előadásomban azt vizsgálom, hogy minként határozza meg egy ország politika, kulturális álláspontja egy idegen irodalom recepcióját.

A magyar olvasók a század második felében kimondottan szűk rétegét ismerhették meg a beatkultúrának, egy-két jól megszűrt antológia és regény formájában. Habár ezek a művek népszerűek voltak, a beatirodalom mégis meglehetősen atropikus helyet foglalt el a XX. századi magyar irodalom hivatalos diskurzusában. A *Nagyvilág* című folyóiratban és a lefordított beatkönyvek előszavaiban megjelenő írások, tanulmányok elsősorban csak a mozgalom szociológiai vonatkozásairól beszélnek, mint a „hanyatló nyugat" érdekes, de esztétikailag gyenge és nyelvileg dilettáns irodalmi megnyilvánulása.

A beatirodalom magyar befogadásában kitüntetett szerepe és meglehetősen nehéz feladata van a fordítónak. Kutatásomban azt vizsgálom, hogy a Magyarországon szokatlan beatstílus milyen változatokban jelenik meg az *Úton* című regény fordításaiban. Mivel a műben tematizált életérzés idegen volt az akkori magyar olvasó számára, a fordítónak mérlegelnie kell. Megpróbálhatja az eredeti prózanyelvet pontosan átemelni, azzal a veszéllyel, hogy a szöveg idegenül fog hatni a közönségre, a kultúrák különbözőségei miatt, vagy pedig adaptálhatták a művet a korabeli szocialista szellemi térbe, az ismeretlen ellenkulturális kódoknak magyar megfelelőket (ki)találva. Az ezredforduló előtti fordításokban inkább az utóbbi volt a jellemző, Nemes M. Miklós új fordításai közelebb állnak esztétikailag az eredeti beatnyelv spontán lüktetéséhez.

Kitérek továbbá Tolnai Ottó *Rovarház* című regényének stílusára, melyben a magyar beatnyelv egy autentikus változatával találkozhatunk. A magyar Úton-fordítások ferdesége és a pártállami kultúrpolitika miatt a beatirodalom prózája nem tudott gyökeret verni Magyarországon, viszont Jugoszláviában, egy eltérő kulturális és politikai környezetben kialakulhatott az ún. „farmernadrágos" próza, melynek személyes, spontán nyelvezetében megtalálhatjuk a beatkultúra hatását.

Székely Tímea

ELTE BTK, magyar alapszak

A diktatórikus rendszer(ek) hatása az irodalomkritikára és -történetre Tennessee Williams *A vágy villamosa* című darabján keresztül vizsgálva

„A kritikus cinkosa lesz a »Holt« Színháznak [...], amikor lekicsinyli a saját jelentőségét."[1]

A csehovi szerkesztésre és ábrázolásra törekvő amerikai drámaíró, Tennessee Williams *A vágy villamosa* című Pulitzer-díjas színművét 1947-ben adták ki hazájában, de a fordítás megjelenéséig Magyarországon 1961-ig várni kellett. A williamsi „mögöttes" konfliktusok ábrázolása, a vulgáris „obszcén" beszéd megjelenítése és a realista ábrázolásmód a Rákosi-diktatúrában elképzelhetetlen volt, de az azt követő kádárista rendszerben is csupán az ún. „tűrt" kategóriába tartozott. Ezzel szemben Amerikában már 1951 szeptemberében bemutatták a dráma filmadaptációját Elia Kazan rendezésében, akinek a nevéhez az eredeti színpadi ősbemutató is fűződik. Mégis amíg a Broadway színpadján az előadás mindvégig szöveghű maradt, addig a később nagysikerűnek vélt film szövegkönyvét a hollywoodi cenzorbizottság meghúzta és néhol átírta.

Czimer József fordítását a mai napig kitűnőnek, érzékletesnek és szöveghűnek tartják, az előadási jogáért az akkori társulatok versengtek. A szöveget 1961-ben közölte le a *Nagyvilág*, ami miatt a párt egyik tagja azonnal tiltakozott is a parlamentben. A magyarországi minisztérium egy illetékese a darabot erkölcstelennek, dekadensnek gondolta, így egészen a premierig elhatárolódott tőle, majd változtatott az álláspontján és azt állította, hogy sosem látott még szebb előadást. Williamst a magyar színházi élet egyszerre tartotta pesszimista kommersz írónak és érzékeny lélek- és társadalomábrázolónak; hol azt hitték, hogy kétes értékű melodrámát írt, hol költői társadalombírálóként interpretálták, holott csupán az emberi sorsokat ragadta meg.

Bár Amerikában szinte azonnal színre vitték az alkotást, mégis a New York-i sikerdarabot a Motion Picture intézményének cenzorgárdája és a Tisztesség Légiójának ultrakonzervatív tagjai megcsonkították és McCarthy nézeteinek megfelelően a romantizált változatot vetítették ki.

Kutatásomban arra teszek kísérletet, hogy bemutassam a különböző politikai ideológiák hatásait a művészeti produktumokra és médiumokra, amelyek minden bizonnyal kihatással vannak továbbra a műre, a művészre, közegére, a kritikára és a társadalomra.

---

[1] Peter BROOK, *A „holt" színház: Az üres tér*, Bp., Európa; 1999, 39.

Bibliográfia

CZIMER József, A vágy villamosa *és fordítása, Tennesse Williams:* A vágy villamosa, az egri Gárdonyi Géza Színház műsorfüzete, szerk. KÓNYA Judit, 1993, 18.

Peter BROOK, *A „holt" színház: Az üres tér*, Bp., Európa; 1999, 39.

Ellen DOWLING, *The Derailment of „A Streetcar Named Desire"*, Literature/Film Quarterly, Salisbury University, 9. évf., 4. sz., 1981, 233–240.

GARAI Tamás, *Feledhetetlen alakítások – Blanche – Tolnay Klári, Tennesse Williams:* A vágy villamosa, az egri Gárdonyi Géza Színház műsorfüzete, szerk. KÓNYA Judit, 1993, 21–22.

HERCZOG Noémi, *KUSS! – Feljelentő színikritika a Kádár-korban*, Kronosz, 2022.

KISS Eszter, *Arthur Miller:* Az ügynök halála *és Tennessee Williams:* A vágy villamosa *c. drámájának magyarországi bemutatóiról*, Színháztudományi Szemle 21., FÖLDÉNYI F. László, 1986, 21–42.

Balázs Bálint Tibor

ELTE BTK, ókori nyelvek és kultúrák alapszak
klasszika-filológia szakirány

Siratatlan sírok és madarak vijjogása

Motívumbeli párhuzamok Sophoklés *Antigoné* és Wajdi Mouawad *Futótűz* című drámájában

Wajdi Mouawad libanoni-kanadai drámaíró munkásságát meghatározza a görög drámairodalom. Rendezőként Sophoklés *Oidipus király* és Euripidés *Trójai nők* című drámáját vitte színre, több művében pedig mélyen élnek ennek a tragédiahagyománynak a viszonyrendszerei, motívumai. Bosszúláncolatok, oidipusi tévedések, antigonéi hősnők: már első megtekintéskor szembeötlő nyomai az athéni színháznak. Mouawad *Ígéretek vére (Le Sang des Promesses)* című tetralógiája az egyénre kitörölhetetlen nyomot hagyó elődöket és az egyén sorsnak való kitettségét tematizálja. A ciklus második darabját alkotó *Futótűz (Incendies)* szereplőinek többsége és a mű cselekménye párhuzamot mutat két Sophoklés-drámáéval, az *Oidipus király*éval és az *Antigoné*éval. Így például az egyik központi szereplő, Nawal egyszerre válik Antigonévé és Iokastévé. Talán kevésbé feltűnő, ugyanakkor jelentős a kapcsolat a *Futótűz* és az *Antigoné* motívumrendszerében is.

Előadásomban azt kívánom bizonyítani, hogy a kanadai dráma motívumhálója az attikai tragédiáéra támaszkodik. Vizsgálom továbbá, hogy Mouawad mennyire használja az eredeti kontextusukhoz hasonlóan az átvett motívumokat. Az előadás időkeretére való tekintettel a legfontosabb, a mindkét drámában alapszituációt alkotó temetéshez kapcsolódó szimbolikát hívom segítségül a problémák vizsgálatához. Mindként mű egy elégtelen temetésen alapszik, de míg az Antigonéban ez egy állami előírás, a kortárs drámában a halott végakarata fejeződik így ki. A két drámában fel-felbukkanó madarak pedig baljósan csapnak zsákmányukra és jósláskor jelzik a rosszat; viszont képesek az emberi szférából felemelkedve messziről, külső szereplőként tekinteni a világ borzalmaira, vagy épp kapcsolatot létesíteni egy isteni akarattal.

A kutatás komparatisztikus módszerrel dolgozik. A motívumok hellén hagyományokba ágyazottsága megköveteli a görög mitológia és kultúrtörténet bevonását a temetéshez és a jósláshoz kapcsolódó szimbólumjelentések kibontásához. Az előadás emellett reflektál a *Futótűz* történeti hátterére, a libanoni polgárháborúra is.

Szesztay Ajnácska Éva

ELTE BTK, magyar alapszak

Identitáskonstrukció a cserkész közösségekben

A cserkészet egy nemzetközi ifjúságnevelő mozgalom, amely Magyarországon több mint 100 éves múltra tekint vissza. Jelenleg nemzetközi szinten 28 millió cserkész tevékenykedik, hazánkban is több, mint tízezer fiatalt érint, akiknek száma folyamatosan nő (PAPP 2021). Ilyen módon társadalmi jelentősége figyelemreméltó méreteket ölt. A cserkészet célja többek közt a fiatalok társas adottságainak és szociális érzékének kifejlesztése, melynek egyik legfontosabb eleme a közösségi jelenlét (SOLYMOSI 2015).

A cserkészettel foglalkozó munkák sok szót ejtenek a cserkészeten belül a közösség, az egymáshoz tartozás jelentőségéről, ám ezek többnyire történeti (TABAJDI 2017) vagy pedagógiai (SÍK–SURJÁN 1998) szemszögből vizsgálják a cserkészetet, ezért egy, az identitást középpontba helyező kutatás hiánypótló lenne. Kutatásomban szociolingvisztikai irányból közelítve a kérdéshez, a cserkészek identitáskonstrukcióival foglalkozom.

Az általam kutatott fő kérdések, hogy hogyan alkotják meg a cserkészek az identitásukat, milyen értékrendszeren alapul ez a közösség, és hogy a cserkészek közötti szolidaritás nyelvileg hogyan mutatkozik meg. E kérdésekhez a szociolingvisztika eszközeivel közelítek, mivel nyelvünk használatán és az interakció során történő kódválasztáson keresztül akarva-akaratlanul jelezzük másoknak, hogy kik vagyunk, ezzel pedig identitásunkat is és hogy milyen csoporttal fejezünk ki szolidaritást. (SÁNDOR 2016)

A felmerült kérdések adekvát megválaszolása érdekében több módszertan alkalmazásához folyamodom. Az identitás alapját képző értékrendszer és a szolidaritás vizsgálására széles körben elterjedt cserkész énekek szövegeit tanulmányozom. Az identitáskonstrukció diskurzusban való megfigyelésének céljából pedig interjúkat készítek. Két interjúalanyom közül egyikük fiatalabb, aktív résztvevője a környezetében folyó cserkész életnek, másikuk pedig idősebb és vezetői szerepet lát el.

A cserkészek diskurzusának megfigyelésével megállapítható, hogy a cserkészek egymással nyelvileg erős szolidaritást fejeznek ki, valamint látható, hogy identitásuknak mely értékek képezik fontos elemeit.

Irodalom

PAPP ZSOLT 2021. *A magyar cserkészet új lehetőségei az Organikus Pedagógia nézőpontjából*, Katolikus Pedagógia X: 1–2.

SÁNDOR KLÁRA 2016. *Nyelv és társadalom*, Krónika Nova, Budpest.

SÍK SÁNDOR – SURJÁN LÁSZLÓ szerk. *Magyar cserkészvezetők könyve*, Márton Áron Kiadó, Budapest, 1998.

SOLYMOSI BALÁZS szerk. *Egységes ifjúságnevelési kézikönyv*, Magyar Cserkészszövetség, Budapest, 2015.

TABAJDI GÁBOR 2017. *„Illegális ifjúsági munka", Cserkészközösségek a diktatúrában*, Magyar Cserkészszövetség, Budapest.

Helmrich Márton Tamás

ELTE BTK, magyar-történelem osztatlan tanárszak

A MIP-től a MetaID-ig

Metaforaazonosító módszerek összehasonlítása politikai szövegek vizsgálatának tükrében

A kognitív-funkcionális nyelvészet egyik legnagyobb hatású elmélete, a fogalmi metaforaelmélet (CMT – conceptual metaphor theory) 1980-as megjelenése óta számos nyelvészeti kutatás alapja lett. Az elmélet fő alapvetéseiben nem változott, azonban folyamatos bővítése és átdolgozása miatt számos új lehetőség nyílt a metaforák vizsgálatára. A metaforával foglalkozó kognitív nyelvészek elkülönítik a metaforák, mint mentális struktúrák elemzését, illetve ezeknek a nyelvi leképeződéseinek feltérképezését, ez utóbbit tekintve nyelvészeti feladatnak. A metaforikus nyelvi kifejezések szövegbeli annotálására viszont a kognitív nyelvészetben végbement „kvantitatív" fordulat után sem született egységes módszer a tudományterületen. Jelen kutatásomban két metódust, a Pragglejazz csoport által a 2000-es évek elején kidolgozott MIP-et (Metaphor Identification Procedure) és az ennek egy későbbi változatából (MIPVU) 2019-ben továbbfejlesztett, magyar nyelvre átültetett MetaID-módszert hasonlítom össze. A vizsgálat során bemutatom a két módszer legfontosabb hasonlóságait és különbségeit, illetve a gyakorlati alkalmazásuk során felmerült problémákat és eredményeket is ismertetem. Tekintve, hogy a fogalmi metaforák használata politikai diskurzusokban igen gyakori, így vizsgálatom során a módszerek segítségével kettő ilyen témájú szöveget, egy ellenzéki és egy kormánypárti politikus országgyűlési ülésen elhangzott felszólalásának részleteit elemeztem. Kutatásomban nem csak a két módszer összehasonlítását végzem el, hanem a szövegekben talált metaforikus kifejezéseket is összevetem. Feltételezem, hogy a különböző módszerek más-más jellegű információkat adnak a metaforákról, valamint a szövegek eltérő jellegű metaforákat tartalmaznak.

Bibliográfia

KÖVECSES Zoltán 2006. *A metafora. Bevezetés a kognitív metaforaelméletbe.* Typotex, Budapest.

SIMON Gábor – BAJZÁT Tímea – BALLAGÓ Júlia– HAVASI Zsuzsanna – ROSKÓ Mira – SZLÁVICH Eszter 2019. Metaforaazonosítás magyar nyelvű szövegekben: egy módszer adaptálásáról = Metaphor identification in Hungarian texts: a methodological adaptation. *Magyar Nyelvőr* 143: 223–247.

STEEN, Gerard J. – DORST, Aletta G. – HERRMANN, Berenike J. – KAAL, Anna A. – KRENNMAYR, Tina – PASMA, Trijntje 2010: *A Method for Linguistic Metaphor Identification. From MIP to MIPVU.* John Benjamins, Amsterdam – Philadephia. DOI: 10.1075/celcr.14.

STEEN, Gerard 2007. *Finding Metaphor in Grammar and Usage. A methodological analysis of theory and research.* John Benjamins, Amsterdam, Philadelphia.

MAGYAR MŰHELY
EÖTVÖS COLLEGIUM

Eötvös József Collegium
Magyar műhely

Szervezők: Hajdu Ildikó, Kmetty Klaudia, Ráday Zsófia, Sándor Anna Viola, Szabadhegyi Anna